האי מאי בשלמא בלא סיד היכל קרום

ביצה לא קשיא דאע"ג דקרום ביצה מתתאי

דשאת רחמנא אמר יולשאת ולספחת ספחת

מפילה לשאת אע"ג דמנחתא מיניה מובא

אלא סיד היכל קשיא אלא מחוורתא מתניתין

דלא כרבי, עקיבא והיכא שמעיגן לרבי

עקיבא זו למעלה מזו אילימא מהא דתניא

אמר רבי יוםי שאל יהושע בנו של רבי

עקיבא מרבי עקיבא מפני מה אמרו מראות

נגעים שנים שהן ארבעה אמר לו ואם לאו

מה יאמרו יאמרו מקרום ביצה ולמעלה ממא

אמר לו "לומר שמצמרפים זה עם זה אמר

לו ויאמרו מקרום ביצה ולמעלה ממא

ומצמרפין זה עם זה אמר לו בלומר לך

יכל כהן שאינו בקי בהן ובשמותיהן אינו רואה את הנגעים ואילו מסיד היכל ולמעלה

לא קאמר מדלא אמר ליה ש"מ דשמיע ליה

לר' עקיבא דאמר כולהו לבהדי שאת

מצטרפין ודלמא שאת ותולדתה בהרת

ותולדתה אלא מדרבי חנינא דאמר ר' חנינא

משל דרבי עקיבא למה הדבר דומה ילארבעה

כוסות של חלב אחד נפלו לתוכו שתי מיפין

של דם ואחד נפלו לתוכו ארבע מיפין של

דם ואחד נפלו לתוכו שמונה ואחד נפלו

לתוכו שתים עשרה מיפין ואמרי לה ישש

עשרה מיפין שכולן מראות לובן הן אלא

שוה למעלה מוה ווה למעלה מוה אימור

דשמעת ליה לרבי עקיבא בפתוך בחלוק מי

שמעת ליה וכי תימא כי היכי דשמעת ליה

בפתוך הכי שמעת ליה בחלוק ובפתוך גופיה

מי שמעת ליה (6) והתניא רבי עקיבא אומר

אדמדם שבזה ושבזה כיין המזוג במים אלא

של בהרת עזה כשלג ושל סיד דיהה הימנה

מסורת הש"ם

סמג עשין רלד ועיין בכ"מ בד ג ד מיי׳ שם הל׳ ד:

ודחינן הא לא קשיא דאע"ג דקרום מתחתיו דסיד כלומר ולספחת ספחת טפילה לשאת. אלא סיד ההיכל קשיא. אלא מחוורתא מתני׳ דלא כר׳ עקיבא. והיכא שמעינן לר' עקיבא דאמר זו למעלה מזו. אילימא כדשאיל ליה בריה מפני מה אמרו מראות נגעים שנים שהן ד' ולא אמרו שהן ו דע אמרו מקרום ביצה ולמעלה בלבנות טמא והשיבו אביו לומר שמצטרפין זו עם זו. ואמר לו ויאמרו מקרום ביצה ולמעלה טמא ומצטרפין זו עם זו וכר. ודייקת מדלא אמר ליה מסיד ההיכל ומקרום ביצה ולמעלה ש"מ דשמיע ליה מאבוה דבהדי שאת מצטרפי דבעינן זו למעלה מזו. דלמא לא אמר הכי. אלא שאת ותולדתה דהוא קרום ביצה והוא הדין לבהרת ותולדתה דהוא סיד ההיכל אלא (מדתניא המזוג שבזה ושבזה כיין המזוג במים. אלא של שלג עזה ושל סיד דיהה הימנה ואמר) [מדר״ח דאמר] ר׳ חנינא משל דר׳ עקיבא למה הדבר דומה לד' כוסות של חלב אחד נפל לתוכו שתי טיפות דם ואחד נפל לתוכו ד׳ טיפות דם כו' עד שכולז טיפות דם כו עו שכוקן מראה לבן הן אלא שזו למעלה מזו. ודחינן אימור דשמעת ליה לר' עקיבא זו למעלה מזו בפתוך. במעורב. . כלומר בשאינו מעורב מי שמעת ליה הכי. ואפי׳ בפתוך גופיה מי אית ליה האי סברא. והא תנן בתחלת מסכת נגעים ר׳ עקיבא אומר אדמדם שבזה ושבזה כייז המזוג שבווו לשבווו כיין וזמווג במים אלא של שלג עזה ושל סיד דיהה הימנה.

סיד וקרום הוו תרוייהו תולדה דשחת וספחת חשחת קחי טפילה וטפילה כל שהוא במשמע ובלבד שיהא ממראות נגעים: ולא אבהרת והא דקבעי בסמוך טפילה לבהרת מנא ליה לרבט ואף ע"ג דמנחסא מינה טובא. וס"ל לר"ע דלשאת רבי לבהרת קבעי דלרבי עקיבא אין לבהרת שום טפילה וכן פירש לקמן

וקשיא דהא בקונטרס פירש בעלמו דחית ליה לר' עקיבא ב' שהן ארבע וכן נמי מוכח בסמוך דקאמר מפני מה אמרו מראות נגעים שנים שהן ארבעה כו' ושנים שהן ארבעה משמע שמכל אב יולאה תולדה אחת כמו שתים שהן ארבע דשבת וידיעות ושבועות ועוד כיון דלספחת לא קאי אלא אשאת מנ"ל לרבות שתי תולדות לא נרבה לה כ״א סיד אבל קרום נימא דטהור ועוד דאמר לקמן משל דרבנן למה הדבר דומה לתרי מלכי ותרי איפרכי מלכו של זה למעלה ממלכו של זה ופריך האי זו למעלה מזו וזו למעלה מזו כו' והיינו כרבי עקיבא משמע דלרבי עקיבא נמי יש לכל אב תולדה לכך נראה לפרש דלר׳ עקיבא נמי סיד תולדה דבהרת ואפ״ה אין מלטרפת עמה הואיל שגבוהה ממנה שתי מעלות אבל עם השאת מלטרפת שאין גבוהה הימנה אלא מעלה אחת והא דקאמר האי לאו בת מינה הוא היינו אם מתניתין כר' עקיבא אתיא וקרום שהיא תולדה דשחת מלטרפת עמה ואע"ג דמרחקא טובא מדכתיב טפי ספחת אשאת מבהרת מדלא כתיב ולשאת ולבהרת ולספחותיהם והשתא הא דקבעי לקתן טפילה לבהרת מנא ליה בעי לר"ע: מפני מה אמרו. פירוש למה הזכירו כלל שמותיהן:

ויפרשו דמלטרפין זה לזה הסמוכים במעלה אחת דאם לא יפרשו הוה אמינא דכולהו מצטרפי בהדי הדדי ואע"פ שלא הייתי יודע כל דין לירופן כגון קרום בהדי למר בזה לא היה חושש דהשתח נמי דתני ב' שהן ד'

לא שמעינן כל סדר לירופן: בל כהן שאינו בקי בהן ובשמותיהן בו'. כשאין ישראל (ד) חכם עמו דאם ישראל בקי עמו אפי׳ כהן שוטה אומר לו ישראל אמור טמא והוא אומר וישראל בקי היינו דמסברו ליה וסביר כדאמר בריש ערכין (דף ג. ושם) ואם תאמר ומה לנו לזה הישראל הואיל ויש שם ישראל אחר המסבירו ויש לומר כגון שהמסביר עיניו כהות ואינו יכול לראות": ואחד נפד לתובו י"ב. כאן לא כפל טיפות משום דכבר נפלו הרבה ובדבר מועט שמוסיפין עליו ניכר:

האי מאי בשלמא בלא סיד קרום בינה לא קשה. ולשאת ולספחת אך עד גב דמנחתא מינה מובא. פירש בקונטרס דלר' עקיבא כתיב משמע לשאת ולספחת ולנטפל עמה ש"מ דרבי לה רחמנא

לא רבי דהא ספחת בשאת הוא דכתיב הלכך שאת הוא דמלטרפא לבהרת דסמוכה לה וכתיב והיה מ מלמד שמלטרפין וסיד לשאת ממילא דהא דמיא לה וכן קרום לשאת דספחת בשאת כתיבא ורבי לה תולדה חו למעלה מזו דר' עקיבא בסיד ושאת ובהרת מיתוקס: אלא סיד ההיכל. כי מפלגת להו בתרתי מיני זו תולדה לזו וזו תולדה לזו: קשית. היאך ילטרף בהרת לסיד ותולדתו די לרבי עקיבא דאית ליה זו למעלה מזו דהא ליכא למימר לרבי עהיבא דכי היכי דאיתרבאי טפילה לשאת ממשמעות איתרבאי טפילה נמי לבהרת מדרשה כדחמר לקמן לרבנן דא"כ זו למעלה מזו דרבי עקיבא היכא איתיה אבות ותולדות הוא דאיכא ואין בהם לירוף אלא לגבוה ממנו שתי מעלות: והיכה שמעינו ליה לר' עקיבא. דקפיד אסדר מעלות ללירוף: יהושע בנו של ר' עקיבא. הוא יהושע בן קרחה שר׳ עקיבא קרח היה כדאמרי' בבכורות (דף נח.) חוץ מן הקרח הזה: מפני מה כו'. כדמפרש בעי ואזיל יאמרו מקרום כו': ואם לאו מה יאמרו. מחזר היה (3) שמפרש מה הוא שואל: יאמרו מקרום בילה ולמעלה טמא. אחר שחין לנו חלוק במראות לובן למעלה מקרום ביצה אלא ד' מראות הללו יאמרו כל מראה לובן שהוא מקרום ולמעלה טמא דקיימא לן (פסחים דף ג:) לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קלרה ולמה הזכירו שמותן: אמר לו לומר לך שמלטרפין זה עם זה. לכך שנאום וסידרום לומר לך שכסדר הזה משנתן וכך דרך לירופס. ועדיין אין אנו יודעין באיזה סדר הוא שונה אותן ומתשובות בנו אנו

באין ללמוד: אמר לו ויאמרו מקרום בילה ולמעלה טמא ומלטרפין זה עם זה. ומתשובתו אנו למידין סדר משנת אביו: ואילו מסיד ולמעלה לא קאמר ליה. יאמרו מקרום בילה ולמעלה טמא ומלטרף ומסיד ולמעלה טמא ומלטרף. שמע מינה שמיע ליה מיניה כולהו בהדי שאת מנטרפין עליון אחד לשתי תולדות דאי סלקא דעתך משנת אביו כסדר משנתנו תולדה לבהרת סיד ותולדה לשאת קרום בילה הכי הוה ליה למימר יאמרו מקרום בילה ולמעלה טמא ומלטרף מסיד ולמעלה טמא ומלטרף ומדיהבינן עליון לסיד בפני

עלמו ועליון לקרום בפני עלמו ממילא שמעינן דמלטרפין דקאמרי רבנן כל חד לעליון שלו אמרי והא מסברא ידעינן דעליונו של סיד שלג של 🔊 קרום למר דכיון דאין חלוק מראות בלובן מקרום ולמעלה אלא ד׳ אלו ובקרא תרי כתיבי והכתוב מעיד שבהרת לבנה כדלקמן [ע"ב] והשאת קרובה לה כמשמעה גבוהה ממילא כי יהבת תולדה לזה ותולדה לזה מראה הסיד תתן לבהרת ומראה הקרום תתן לשאת שאם באתה ליתן מראה סיד לצמר מפני שהוא קרוב לה למי תתן מראה הקרום הכי הוה ליה למימר ולא הוה ליה למימר יאמרו מקרום ולמעלה טמא ומלטרפין דאי הוה תני הכי לא הוה סלקא דעתך לחלק חולדה לזה וחולדה לזה ומדאותביה הכי ש"מ שמיע ליה שאין חולדה לבהרת אלא עליון אחד לשתי חולדות והלכך על כרחך הוא שאת דרבי ליה רחמנא טפילה וסדר משנתן דקא"ל שנשנית כסדר צירופן הכי קא"ל זו למעלה מזו נשנו שלג והלמר והסיד וקרום ומלטרפין שלג עם הלמר עם הסיד והקרום דהא ליכא למימר דשמיע ליה מיניה שמיהן חולדה לשתיהן דהא מהיכא חימי שיהא הקרום מלטרף לשלג לא כסדר מעלות ולא מן המקרא אלא ודאי בהדי שאת הוא דשמיע ליה מיניה דמצטרפין דרחמנא יהבינהו ליה טפילה לשאת ולא לבהרת ולכך השיבו יאמרו מקרום ולמעלה טמא ומצטרפין והכל יודעין דצירוף מראה דאמרי׳ לדומה ח הוא לו דקאמרינן וכל מה שאדם יכול להבין מסדר משנתן בהזכרת שמותן היה מבין מאליו שאין לך אדם מסדרן אלא כסדר שהן שנויים עכשיו: ודלמא שאת וחולדתה בהרת וחולדתה. שמיע ליה והכי נמי קא"ל יאמרו מקרום ולמעלה מסיד ולמעלה וחגא הוא דלא קפיד למיחשב ולמיזל כי רוכלא: משל דרבי עקיבא. סדר לירופן: פחוך. מעורב (a) הוא נגע לבן אדמדם הכתוב בתורה נייקרא יגן דמדקאמר שנפלו לתוכו טיפי דם מכלל דבפתוך קאמר: שבוה ושבוה. על כרחך על ראשון ושני קאמר שכן לשון משנה והכי קאמר אדמדם שבראשון ושני סימן פתיכת אודם שבהם נכרת במקום אחר כגון טיפת דם בחלב ומראהו לא אדום ולא לבן אלא כיין המזוג וסביבותיו לבן: אלא שאדמומיסו של שלג עוה. כלומר לבנה משל סיד ושל סיד דיהה הימנה ומדקתני הכי בסיפא שמעינן לרישא דשבוה ושבוה דקאמר בשלג וסיד קאמר. אלמא סדר משנחו של רבי עקיבא סיד אחר שלג:

ד) [כרימות יז:], ד) [ושל. רש"ל], ו) לדומה לו הוא דקאמרינן. יעב"ץ, ו) [וע"ע ערכין ג. ד״ה

תורה אור השלם וְלַשָּׁאֵת וְלַסַּפַּחַת

הגהות הב"ח (ל) גמרא ליה והתנן ר׳

עקיבת: (כ) רשיי ד"ה ואם לאו וכו' היה שיפרש מה הוא שואל: (ג) ד"ה פתוך מעורב והוא: (ד) תוספות ד"ה כל וכו" כשאין ישראל בקי עמו

רבינו חננאל ויאמרו מקרום ביצה ולמעלה ממא ומצמרפין. פירוק

ל) [חוס' דנגעים פ"א], ב) [ערכין ג.], ג) [ויקראיג],